

Varifrån få vi... bananer?

Återutgivning av text från 1927

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Varifrån få vi...

bananer?

Återutgivning av text från 1927

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-682-2

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta allt du behöver veta om bananernas odling och historia.

I alla fall dess historia fram tills 1927 när den här texten skrevs. På den här tiden hade bananerna precis blivit ”utlagda till skyltning vid nästan varje gata” och frukten beskrivs inte som ett vardagligt snacks utan som ett ”njutningsmedel”.

Den här korta texten handlar till stor del om växtens historia och hur den senare dök upp här i Europa.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1927 i tidskriften ”Varifrån få vi det? Något om de viktigaste produkter, som vi få från kulturväxterna” med rubriken ”Bananer”.

Texten och bilderna publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Varifrån får vi... bananer?

Den här texten publicerades ursprungligen år 1927 i tidskriften "Varifrån få vi det? Något om de viktigaste produkter, som vi få från kulturväxterna" med rubriken "Bananer". Texten och bilderna publicerades anonymt.

Från lyxrikt till vanlig vardagsmat. För en människoålder sedan voro bananerna en lyxrikt i länder med tempererat klimat, och därtill en sällsynt lyxrikt. Nu se vi bananer utlagda till skyltning vid nästan varje gata, och de stora, gula frukterna spela en allt annat än obetydlig roll såsom livsmedel. De äro ju först och främst ett njutningsmedel, men deras näringsvärde är så stort, och de användas så allmänt, att man också mycket väl kan kalla dem ett näringsmedel. Härav framgår då också, att en väldig utveckling på detta område har försiggått. Om vi därför se närmare på saken, stå vi här i själva verket inför en av den moderna tidens underbara sagor.

»Paradisträdet». Kännedomen om bananträdet och odlingen av detsamma är urgammal. Saga och diktning ha tidigt sysselsatt sig med den och kallat den för den äldsta växt, som människorna överhuvud

taget ansett det värt att odla, något som man i verkligheten icke med bestämdhet vet något om. I Syrien och Egypten kallade de kristna frukten för »paradisfikon», »paradisäpple» eller »adamsäpple», vilket bevisar, att de ansågo, att det hade intagit en framstående plats bland paradisetts träd. Några kallade trädet rätt och slätt »paradisträdet» och ansågo, att det härstammade från kunskapens träd på gott och ont.

Redan i urgammal tid spelade bananerna en oerhört stor roll som näringsmedel i de tropiska länderna. Man åt frukterna, och dessa utgjorde — och utgöra för övrigt ännu — i många trakter en högst väsentlig del av befolkningens föda. Missväxt på bananer kan därför lätt medföra hungersnöd i avlägsna och mindre civiliserade tropiska områden. Men icke alla bananarter äro lämpliga att äta, och till och med de saftiga ätliga bananerna smaka icke mycket, så länge de icke äro mogna, men de kunna mycket väl användas i alla fall, man kan nämligen koka eller rosta dem eller också göra bananmjöl av dem, vilket senare spelar en stor roll i de varma länderna. Slutligen kan man av bananen åstadkomma åtskilliga drycker. De unga skotten kunna också användas till föda, och de torkade bladen användas till solskärmar, till takbetäckning på negrernas hyddor, till inpackningsmaterial m. m. Vidare lämna bladen material till mattor, grovt kläde och rep. Man måste därför utan vidare medgiva, att bananen är en växt, som helt och fullt gör nytta för den näring den i så rikt mått drar till sig ur den bördiga tropiska jorden.

Bananen blir en världsartikel. Från sitt ursprungliga hem i det tropiska Asien utbredde sig bananen till Afrika och Spanien. Då Amerika upptäckts, kom den också över dit. Huruvida den ursprungligen

har växt vild även i Nya världen, därom tvista de lärda ännu, men i vår tid är den i varje fall en mycket viktig kulturväxt i Nya världen.

I de tempererade zonerna kände man, såsom vi redan nämnt, endast föga till bananen, och detta var ju också mycket naturligt, då den är mycket svår att transportera. Men en vacker dag kom en affärsman på den tanken, att han här hade en världsartikel framför sig. Bananen var så närande och välsmakande, att hela världen borde känna till den och äta den, och så träffade han på andra likasinnade. Amerikanerna togo sig nu saken an med kraft. De satte in ett väldigt kapital i företaget, de gjorde reklam, de agiterade och de byggde fartyg med kylrum, som voro inrättade med särskild tanke på transport av bananer, vilket nu kunde låta sig göra, emedan man just på detta område gjort mycket betydelsefulla uppfinningar. Detta var emellertid nästan den minsta delen av arbetet. Det var ju långtifrån nog att kunna sälja bananer, man måste också se till, att det fanns tillräckligt av dem för att kunna tillfredsställa behovet. Nya plantager måste anläggas, järnvägar måste dragas genom skogar och djungler. På många ställen måste också nya hamnar anläggas, men allt detta blev också gjort. Handeln med bananer växte och växte. Numera är den gula, närande frukten en helt alldaglig syn nästan över hela världen, och överallt äter man den i stora mängder. Den moderna bananhandeln är ett tydligt bevis på vår tids organisationsförmåga och tekniska fulländning.

Varifrån komma bananerna? Det finns omkring 70 olika bananarter, och alla dessa arter smaka långtifrån lika bra. De mindre sorterna ätas som fullmogna råa. Andra däremot lämpa sig icke att äta råa. Frukterna ha alla samma utseende, men storleken är högst olika. Bananklasarna, som kunna väga från 20 till 30 kilo, avskäras

innan de bli mogna, transporteras så hastigt som möjligt till närmaste hamn och inlastas. På de långa resorna — i synnerhet när det gäller bananer från Västindien — upphängas klasarna fritt i därtill särskilt inrättade rum, vilka äro försedda med behövlige kylapparater. Likväl bli många frukter »stötta» eller på annat sätt skadade under transporten, och det finns få branscher inom handeln, där ordspråket »tid är pengar» gäller i mera utpräglad grad än i fråga om handeln med bananer. Det kommer här i allra högsta grad an på att det arbetas hand i hand, d.v. s. att hela transporten går så hastigt som möjligt för att icke alltför stora värden skola gå tillspillo.

Trakterna omkring Karibiska havet äro nu centralpunkter för bananproduktionen. I synnerhet komma bananer i stora mängder från Jamaica och Centralamerika, men även från Kanarieöarna och från det tropiska Afrika, liksom odlingen i övrigt är utbredd över mycket stora delar av tropikerna.

I en bananplantage i Florida, där man på senare år med stor iver slagit sig på bananodling.

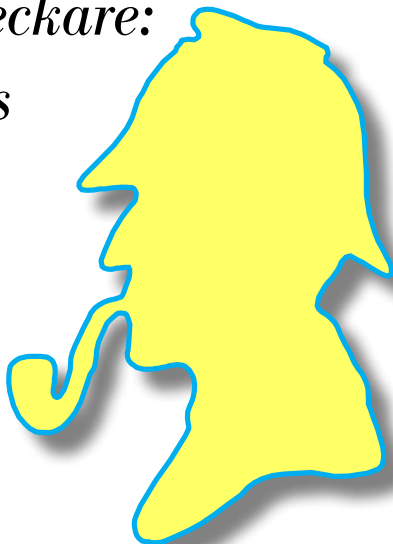

Bananväxten eller Pisangen är en örtartad växt, förmodligen den största ört på jorden.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carring*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se